

Redevoering Studiedag Single Audit – Teamwork van controleactoren

Geachte collega's en leden van de Vlaamse parlementaire gemeenschap,
Geachte leden en vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering,
Geachte dames en heren,

Het project single audit heeft tot doel de werkzaamheden van alle interne controleactoren van de Vlaamse Gemeenschap te bundelen in een gezamenlijk project. Aan dat project wijden we deze studiemiddag – een studiemiddag die georganiseerd wordt door het Vlaams Parlement, samen met IAVA.

Tevens willen we met deze studiemiddag ook iets vieren, namelijk het 10-jarig bestaan van IAVA. Ter gelegenheid daarvan wordt u na afloop van de studiemiddag een receptie aangeboden door het Vlaams Parlement.

Een studiemiddag dus met een feestelijk tintje. Een mooier blijk van erkenning kan het Vlaams Parlement IAVA niet geven. Geachte mensen van IAVA – en in het bijzonder de heren Guilliams en De Samblanx –, u begrijpt dat u hierdoor ook voor eeuwig en drie dagen in het krijt staat bij het Vlaams Parlement. “Hoe kunnen we dat ooit terugbetalen?”, vraagt u zich wellicht af. Wel, dat kan maar op één manier: door uw opdrachten zo goed mogelijk te vervullen!

Er is me gevraagd om mijn visie als voorzitter van het Vlaams Parlement te vertolken inzake single audit. Een onderwerp waarop ik graag inga.

In een parlementair bestel is de organisatie van de uitvoerende macht een zaak van de regering. In Vlaanderen is dat niet anders. Het komt dus aan de Vlaamse Regering toe haar diensten zo in te richten dat de doelstellingen van het Vlaamse regeerakkoord, zoals die door de parlementaire meerderheid worden gedragen, worden bereikt.

Het Vlaams Parlement kijkt uiteraard toe of de doelstellingen, vervat in het regeerakkoord, worden gehaald en of de middelen die het aan de Vlaamse Regering toekent, wel verstandig en volgens de regels van de kunst worden ingezet. Om het parlementaire controlerecht maximaal gestalte te geven, beschikt het parlement over een zeer gewaardeerde adviseur die op een objectieve en competente manier zijn licht laat schijnen op de acties van de Vlaamse Regering en haar diensten en daarover rapporteert aan het Vlaams Parlement. Die adviseur is **het Rekenhof**.

Daarom wordt in mijn actieplan 2009-2014 Plenum zeer veel aandacht besteed aan het parlementaire controlerecht en aan de samenwerking met het Rekenhof, de bevoorrechte partner van het parlement.

Kort samengevat willen wij :

- nog meer aandacht dan in de voorbije legislaturen voor de verslagen en de rapporten van het Rekenhof door ze te bespreken in de verschillende beleidscommissies en door aan het Rekenhof daarover voortgangsrapportages te vragen;
- een actievere betrokkenheid van het Rekenhof bij de commissiewerking. Per beleidscommissie is daartoe een vaste vertegenwoordiger bij het Rekenhof aangewezen;

- gestructureerd overleg met het Rekenhof om te komen tot een optimaal samenspel tussen het Vlaams Parlement en het Rekenhof;
- inzage in de zogenaamde performantie-auditrapporten van IAVA. Ik spreek niet over de audits die IAVA naar aanleiding van signalen van klokkenluiders uitvoert (de zogenaamde fraudedossiers), maar ik heb het uitdrukkelijk over de doorlichtingen die IAVA van verschillende agentschappen en departementen uitvoert. Daarover zijn er afspraken gemaakt tijdens het structureel overleg met de minister-president. Die audits kunnen via de bevoegde minister aan het parlement ter beschikking worden gesteld en interessante informatie aanleveren, in aanvulling op Rekenhofrapporten.
- inzage ook in de adviezen van de Inspectie van Financiën. Ik verduidelijk me: het kan nuttig zijn dat het parlement ook kennis kan nemen van adviezen van de Inspectie van Financien bij ontwerpen van decreet voor zover die adviezen definitief zijn en dan ook deel uitmaken van de set van documenten die in de Doris II-databank opgenomen zijn. Ook hierover is overleg met de minister-president aan de gang.

Ik wil nu achtereenvolgens de volgende punten met u overlopen, als het ware korte hoofdstukjes met de volgende titel:

- de slaagkansen van single audit waarborgen;
- de onafhankelijkheid van het Rekenhof vrijwaren;
- verantwoording aan de bevoegde minister;
- verantwoordingsinformatie aan het Vlaams Parlement;
- de kostprijs van de interne controle;
- het inzagerecht in rapporten.

De slaagkansen van single audit waarborgen

Single audit heeft pas kans van slagen indien alle betrokken actoren (de gecontroleerden, de Inspectie van Financiën, IAVA, de bedrijfsrevisoren enzovoort) er voluit hun medewerking aan verlenen. Ik roep de Vlaamse Regering op om alle betrokkenen duidelijk te maken dat het haar menens is en dat er geen weg terug is. Single audit moet zo snel mogelijk geïmplementeerd worden. Daarom ben ik ook blij dat het concept interne audit als zodanig is opgenomen onder artikel 67 van het ontwerp van Rekendecreet.

Ik stel ook met genoeg vast dat er tussen het Rekenhof enerzijds en een aantal interne controleactoren anderzijds (onder andere IAVA en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren) afspraken inzake single audit worden gemaakt of in voorbereiding zijn.

Wat de Inspectie van Financiën betreft, zijn sommige ingewijden van mening dat de inspectie zich in dezen té afstandelijk opstelt. Ik neem aan dat dat te maken heeft met het feit dat de inspectie op zoek is naar een nieuwe positionering. De toekomst van de Inspectie van Financiën en het optimaal inzetten van de alom gewaardeerde kennis en kunde van de inspectie is een belangrijk aandachtspunt naast andere in het internecontrolelandschap van de Vlaamse Gemeenschap.

De onafhankelijkheid van het Rekenhof vrijwaren

Dat het Rekenhof, waar mogelijk en verantwoord, een beroep doet op de reeds bestaande rapporten, lijkt een aanvaardbaar principe.

Single audit mag echter nooit een beletsel zijn voor het Rekenhof om – indien dat opportuun geacht wordt – audits over te doen of audits uit te voeren in ministeries, agentschappen of instellingen, die net door andere controleactoren geauditeerd zijn.

De onafhankelijkheid van het Rekenhof staat dus buiten kijf.

Verantwoording aan de bevoegde minister

Een grotere autonomie van agentschappen en departementen vergt ook dat er op degelijke wijze verantwoording afgelegd wordt aan de politiek verantwoordelijke minister. De werklust die voortvloeit uit de redactie van verantwoordingsinformatie, moet echter werkbaar blijven voor de gecontroleerden. Voor een deel is dat een kwestie van efficiënte organisatie en eenduidige afspraken: verantwoording moet idealiter zo georganiseerd zijn dat ze voldoet aan de wensen van de verschillende spelers in de interne controlepiramide en daarbuiten. Eenduidige afspraken met alle controleactoren en belanghebbenden kunnen daar voor een deel voor zorgen.

De suggestie van het College van Ambtenaren-Generaal lijkt een veelbelovende piste: de suggestie namelijk dat verantwoordingsinformatie die naar de minister gaat, zoveel mogelijk afgestemd moet zijn op de informatieverstrekking van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement.

Verantwoordingsinformatie aan het Vlaams Parlement

Als voorzitter van het Vlaams Parlement stel ik ook vast dat er zeer veel decretale verantwoordingsplicht is aan het parlement. Voor een deel is die het gevolg van het nog steeds uitdijende landschap van departementen, instellingen en agentschappen en de almaar groeiende regelgeving.

Nochtans hebben velen in het parlement soms het gevoel niet voldoende te zijn geïnformeerd. In een aantal gevallen wordt de rapportering laattijdig ingediend. De kwaliteit van de rapportering is wisselend. Dat laatste geldt bijvoorbeeld ook voor de verantwoording bij de begrotingsontwerpen. Er ontbreekt soms ook voldoende synthese in de rapportering.

Dat alles maakt het voor de parlementairen dus moeilijk om een juist beeld te krijgen van de stand van zaken van bepaalde beleidsdomeinen en dat ondergraaft het controlerecht van het parlement.

In het kader van meer efficiëntie enerzijds en kwalitatievere verantwoording door de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement anderzijds moet hier een doorbraak in het belang van alle belanghebbenden mogelijk zijn. Efficiënter en kwalitatiever wil zeggen: minder maar beter. Ik nodig daarom de minister-president, de voorzitter van het College van Ambtenaren-Generaal en de voorzitter van het Rekenhof uit om hierover van gedachten te wisselen en, indien mogelijk, samen een voorstel te doen waarbij de rapportering voldoet aan de volgende criteria:

- tijdigheid;
- kwaliteit;
- synthese;

- transparantie;
- minder rapporten maar een volledige dekking van de verantwoordingsplicht.

Dat alles moet leiden tot een betere verantwoording en een versterking van het controlerecht van het Vlaams Parlement. Het verslag van het Rekenhof over de rondetafelconferentie van controleactoren en gecontroleerden in de Vlaamse Gemeenschap van 22 april 2009 bevat daartoe een aantal zeer waardevolle suggesties.

De kostprijs van de interne controle

Een belangrijk managementprincipe inzake interne controle is dat er een evenwicht hoort te zijn tussen de middelen die besteed worden aan interne controle, en de risico's die men met het systeem van interne controle wil dekken.

Op 6 oktober 2009 zei raadsheer Jan Debucquoy van het Rekenhof in het Vlaams Parlement tijdens een gedachtewisseling over het verslag van het Rekenhof over de rondetafelconferentie van controleactoren en gecontroleerden in de Vlaamse Gemeenschap: *“Er is een veelheid aan controleactoren die allemaal los van elkaar werken, ieder met hun eigen finaliteit en taakomschrijving met elk een eigen doelgroep waaraan wordt gerapporteerd.*

Deze grote hoop aan controle-instanties heeft nadelen, zoals overlappings van controles, dubbel werk, toename van controledruk bij de gecontroleerden, vaak met eigen verschillende en inconsistente aanbevelingen, hetgeen het allemaal erg moeilijk maakt voor de gecontroleerden. Ondanks het grote aantal controleactoren, is de uitbouw van de interne controle onvoldoende.

Er is dus nood aan samenwerking tussen de controleactoren.” (einde citaat)

Met andere woorden: er worden veel middelen ingezet voor interne controle die door een betere afstemming tot kwalitatievere resultaten aanleiding zouden moeten geven (bijvoorbeeld een betere afdekking van de risico's). Het is aan de Vlaamse Regering om daar verder op in te zetten onder meer omdat er op dat punt efficiëntiewinsten kunnen worden geboekt.

Zal het voorliggende ontwerp van Rekendecreet hierop een afdoend antwoord bieden? Het geactualiseerde advies van het Rekenhof van 16 december 2010 over het ontwerp van Rekendecreet is kritisch voor een aantal uitgangspunten en bepalingen van het ontwerp. Ik onderschrijf die kritische bedenkingen en pleit voor aanpassingen in het Rekendecreet die aan de kritische bemerkingen tegemoetkomen.

Uiteraard geldt deze opmerking ook voor het Rekenhof. Wat is de impact van single audit op de output van het Rekenhof en op de door het Rekenhof ingezette middelen?

Inzagerecht in rapporten

Als parlamentsvoorzitter ben ik voorstander van een zo groot mogelijke transparantie inzake de besteding van overheidsmiddelen. De Vlaamse Regering legt daarover verantwoording af aan het Vlaams Parlement. Afgezien van de verantwoording, afgelegd door de Vlaamse Regering, wordt het Vlaams Parlement in zijn parlementair controlerecht bijgestaan door het

Rekenhof. En verder kunnen ook interne rapporten aan de Vlaamse Regering, bijvoorbeeld de rapporten van IAVA en de adviezen van de Inspectie van Financiën, dienstig zijn om het parlementaire controlerecht te maximaliseren. Dit op voorwaarde dat bepaalde afspraken tussen de uitvoerende macht en het parlement gerespecteerd worden.

Dames en heren, ik ga afronden. En ik verwittig u op voorhand: om te eindigen trek ik het plechtige stijlregister open. Het is per slot van rekening een speciale gelegenheid...

Ik wens de medewerkers van IAVA te feliciteren met het 10-jarige bestaan van hun instelling, en ik denk daarbij aan de weg die de instelling al heeft afgelegd en de meerwaarde die ze al heeft bewezen.

Ik wens alle interne controleactoren, de gecontroleerden en het Rekenhof – elk vanuit hun specifieke invalshoek – alle succes toe bij de implementatie van single audit.

Ik wens de Vlaamse Regering de bestuurskracht toe om dit alles gestalte te geven. De succesvolle invoering van single audit is belangrijk voor de efficiëntie en de effectiviteit van de Vlaamse administraties.

Ik maak gebruik van dit forum om de uitvoerende macht aan te sporen om in het raam van de operatie 'Single audit' ook een stroomlijning door te voeren binnen het veld van de controleactoren naar organisatie en finaliteit zodat de burger en het parlementslid door het bos de bomen nog zien...

Ik wens het Vlaams Parlement de kracht en de overtuiging toe om de Vlaamse Regering in dezen te blijven controleren en aan te sporen tot een krachtdadig beleid ten voordele van de Vlaamse burger.

Ik dank u.